

כבר הזכרתי (בגליון פרשת פרה) שאחד מתפקידי טעמי המקרא הוא קביעת סימני פיסוק ונתתי דוגמה מפרשת השבוע פרשת חוקת.

אני חוזר וגם מרחיב דברים אלה כדי לחדד את הענין.

כידוע, הטמאים אסורים במגע עם קודש. דרכי הטהרה וההליכים הקשורים בכך הם מגוונים ובפרשת השבוע יש לנו את דרכי הטהרה מטומאת מת.

הליך טהרת טמא מת נמשך שבעה ימים, במהלכם מזים עליו פעמיים מי אפר פרה אדומה – פעם אחת ביום השלישי ופעם שניה ביום השביעי. אחרי ההזאה השניה (זאת של היום השביעי) הוא מכבס בגדיו וטובל והתהליך מסתיים בהטהרותו עם צאת הכוכבים.

המקור להזאת מי אפר פרה אדומה הוא בפרק י"ט פסוק י"ב ועל קריאתו הנכונה אתעכב כאן. (פסוק י"ט חוזר על הציווי אך קריאתו פשוטה: "והזהה הטהר על הטמא ביום השלישי וביום השביעי וחסאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בגרב").

נבדוק את פסוק י"ב: "הוא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי לא יטהר".

מחוסר תשומת לב ומתוך אי ידיעת חשיבות הפסקת המנגינה בטעמים המפסיקים רבים קוראים:

"הוא יתחטא ביום השלישי / וביום השביעי יטהר בקריאה כזו יש הפסקה אחרי "ביום השלישי" ואז המילים "וביום השביעי יטהר" נקראות ברצף והמשמעות היא שמזים על הטמא ביום השלישי והוא נטהר מעצמו ביום השביעי.

כנ"ל בהמשך הפסוק: ואם לא יתחטא ביום השלישי / וביום השביעי לא יטהר. אם לא מזים עליו ביום השלישי אז אינו נטהר ביום השביעי.

קריאה זו היא שגויה לחלוטין שהרי הטמא זקוק להזאה גם ביום השביעי!

הקריאה הנכונה תפריד הפרדה קלה בין ביום השלישי לבין וביום השביעי והפרדה מוחלטת וברורה בין וביום השביעי לבין יטהר וכן בין וביום השביעי לבין לא יטהר:

הוא יתחטא ביום השלישי - וביום השביעי / יטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי - וביום השביעי / לא יטהר: סימנתי - להפסקה קלה, / להפסקה משמעותית וברורה.

יש לדעת שהטעם המפסיק 'טפחא' כוחו גדול (הוא בדרגת מלך) מהטעם המפסיק 'תכיר' (שהוא בדרגת משנה). בכל המקומות בהם יש צירוף הטעמים תביר וטפחא (או מרכא טפחא) יש לקצר בהפסקה אחרי הטעם תביר ולמהר אל המילה המוטעמת בטפחא ואז להאריך את ההפסקה.

ששה וארבעים-אלף / וחמש מאות: ויקח את כל-ארצו-מִדָּו / עד-ארְנו: וכבסְתֶם בגְדֵיכֶם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי / וטְהַרְתֶּם:

פרשת חקת:

יט:ב וַיִּקְחוּ אֵלֶיהָ פָּרֶה אֲדָמָה תְּמִימָה: וַיִּקְחוּ: ו בשווא נע, פָּרֶה פ רפויה.

יט:ז ואחר / יבוא אֶל־הַמִּתְנַגֵּה: טעם טפחא במילה 'ואחר'.

יט:יד אָדָם בְּיָמָיו בְּאֵהָל: בְּאֵהָל: ה-ב בשווא.

יט:טז בְּחֵלֶל-חֶרֶב או בְּמַת: בְּחֵלֶל-חֶרֶב: מתג ב-ב הראשונה.

יט:יח: ועל-כִּלְהֹאֲלִים ועל־הַנִּפְשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ יָשָׁם ועל־הַנֶּגֶז בַּעֲצָם או בְּחֵלֶל או בְּמַת או בְּקֶבֶר: הָיוּ יָשָׁם מתג ב-ה. בַּעֲצָם ה-ב פתוחה. בְּחֵלֶל העמדה קלה ב-ב. בְּחֵלֶל, בְּמַת, בְּקֶבֶר בשלושת המילים ב רפויה.

כ:א וַיָּבֹאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־הָעֵדָה מִדְּבַר־צֹן: כָּל־הָעֵדָה שני טעמים במילה אחת.

כ:ב וְלֹא־הָיָה מָוֶם: טעם נסוג אחור ל-ה הראשונה.

כ:ד + ה וְלָמָּה: במלרע. גם בפרק כא:ה לָמָּה במלרע.

כ:ח וְהַשְׁקִיף אֶת־הָעֵדָה וְאֶת־בְּעִירָם: וְהַשְׁקִיף במלרע!

כ:יג אֲשֶׁר־רָבוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־ה': אֲשֶׁר־רָבוּ במלרע.

כ:יד אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצָּאֲתָנּוּ: מִצָּאֲתָנּוּ ההטעמה של סוף פסוק ב-א הקמוצה, ולכן ה-ת בשווא נח (מ-צ-א-ת-נו).

כ:יז נַעֲבְרָה־נָא: ה-ע בשווא נח, ב בשווא נע (נַעֲבְרָה).

כ:ט בְּמִסְלָה נַעֲלָה: בְּמִסְלָה: מתג ב-ב וה-מ בשווא נע ללא דגש (ב-מִסְלָה).

כ:א וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּלָּחֶם במלעיל, כן הדבר בהמשך בפסוק כג.

כא:ד וַיִּסְעוּ מִהָר הַהָרָה בְּרֶגֶל יַם סוּף לְסֹבֵב אֶת־אֶרֶץ אֲדוֹם: לְסֹבֵב: לִפִּי כֹא"צ תּוֹכֶנֶת בֹּא אֵילָן, וְחֵלֶק מֵהַדְּפוּסִים, וְכֵן הִכְרַעַת הָרֵב בְּרוֹיָאֵר ז"ל ע"פ כֹּתֵב יָד לְנִיגָרֵד, הִבִּי"ת הָרֵאשׁוֹנָה רַפָּה. אֲךְ יֵשׁ סְפָרִים קְדוּמִים בֵּהֶם ה-ב הָרֵאשׁוֹנָה בְּדִגְשׁ קָל. 'מִנְחַת ש"י' נוֹטָה ל-ב רַפּוּיָה. 'קוֹרֵן' ו'סִימָנִים' סִימָנוּ בִּדְגוּשָׁה.

כא:ה וַיִּדְבֹּר הָעָם בְּאֵלֵהֶם וּבְמִצְוֹתָהּ לָמָּה הִעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוֹת בְּמִדְבָּר כִּי אֵין לָחֶם וְאֵין מַיִם וְנִפְשָׁנוּ קִצָּה בְּלֶחֶם הַקָּלָקָל: בְּאֵלָקִים: ה-א אֵינָה נִשְׁמַעַת (=בְּלֵהִים). קִצָּה הִטְעַם ב-ק בְּמַלְעִיל.

כא:ו וַיִּשְׁלַח ה' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרָפִים וַיִּנְשָׁכוּ אֶת־הָעָם וַיָּמָת עַם־רַב מִיִּשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁלַח: שׁ בִּפְתַּח וּלֹא בִשְׁוֹא.

וַיִּנְשָׁכוּ יִשְׁוֹאִית. נ בִּפְתַּח. וַיָּמָת בְּמַלְעִיל, מ בְּקִמְצָן קִטָּן. מִיִּשְׂרָאֵל מִם בַּחֲרִיק חֶסֶר, י דְּגוּשָׁה בַּחֲרִיק חֶסֶר (מ-יִשְׁ-ךְ-אֵל).

כא:ז וַיִּסָּר מַעֲלִינוּ אֶת־הַנָּחָשׁ: וַיִּסָּר: בְּמַלְרַע. ה-ו בִּשְׁוֹא נַע.

כא:יא מִמִּצְרַח הַשָּׁמֶשׁ: יֵשׁ לְהַפְרִיד בֵּין הַמִּילִים שֶׁלֹּא יִישְׁמַע מִמִּצְרַח־שָׁמֶשׁ.

כא:יג מִשָּׁם־נִסְעוּ וַיִּחְנּוּ מַעֲבָר אֲרֻנוֹן אֲשֶׁר בְּמִדְבָּר: הַמִּילָה וַיִּחְנּוּ מוֹטַעַמַת בַּכְתָּר אֲרַם צוּבָה וּכ"י לְנִיגָרֵד בְּטַעַם רַבִּיעִי וּלֹא בִגְרִישִׁים כִּמוּ ב'קוֹרֵן' וּב'סִימָנִים'. (ב'סִימָנִים' נִכְתָּב בַּהֲעֵרָה שֶׁבְּכֹא"צ מוֹטַעַם בְּרַבִּיעִי, אֲךְ לֹא שִׁינוּ).

כא:יד וַיֹּאמֶר: מ בִּפְתַּח.

כא:טו לְשִׁכָּת: ל בִּשְׁוֹא נַע וּלֹא בְּקִמְצָן.

כא:כ וַנִּשְׁקָפָה עַל־פְּנֵי הַיְּשִׁימּוֹן: וַנִּשְׁקָפָה בְּמַלְעִיל.

כא:כב אַעֲבָרָה: ה-ע בִּשְׁוֹא נַח (אַעֲ-בָרָה).

כא:כג יִהְיֶה: ה-י בְּקִמְצָן, וְה-ה בִּשְׁוֹא נַח (יִהְ-צָה).

כא:ל וַנִּשְׁלַח עַד־נֶפֶח אֲשֶׁר עַד־מִידְבָּא: וַנִּשְׁלַח וּבִפְתַּח, נ בִּפְתַּח! מִידְבָּא: ה-ד בִּשְׁוֹא נַע (מִי-דְבָא).

הַפְטָרָת חֻקַּת (בְּסֹפֶר שׁוֹפְטִים פָּרָק יֵא):

ב וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־תִנָּחַל בְּבֵית־אֲבִינוּ: וַיֹּאמְרוּ הִטְעַם נִסּוּג אַחֲוֵר ל-י וּלְכֵן בְּמַלְעִיל.

ח וְהִלְכָתָּה.... וַנִּלְחַמָּתָּ: שְׁתִּיהֵן בְּמַלְרַע (ו הִהִפּוּךְ).

ז בְּאַתָּם: בְּמַלְרַע.

יג בְּעֻלּוֹתָו: הַעֲמָדָה קָלָה ב-ב לְמַנוּעַ הַבִּלְעַת ה-ע הַחֲטוּפָה.

יז אַעֲבָרָה־נָא: כִּמוּ בְּפִרְשָׁה ע בִּשְׁוֹא נַח בִּמּוֹדְגֶשֶׁת וּבִשְׁוֹא נַע (אַעֲ-בָרָה).

יח וַיִּלָּךְ בְּמִדְבָּר וַיִּסָּב אֶת־אֶרֶץ אֲדוֹם: וַיִּסָּב ה-ס בְּקִמְצָן קִטָּן (=וַיִּסָּב).

כז וְאַתָּה עֲשֵׂה אֵתִי רָעָה לְהִלָּחֶם בִּי: לְהִלָּחֶם: בְּמַלְעִיל.

ל וַיִּדָּר יִפְתָּח גִּדְר־לִיהֲוָה / וַיֹּאמֶר אִם־נִתָּוֶן תִּתֵּן־אֶת־כִּנִּי עֲמּוֹן / בְּיָדִי: צִמִּידוֹת תִּבִּיר וּטַפְחָא כִּמוּ שֶׁהִזְכַּרְתִּי בְּפִרְשָׁה (יֵשׁ עוֹד כֹּאֵלָה בַּהֲפִטְרָה).

לֹא בְּשׁוֹכֵי בְּשָׁלוֹם מִבְּנֵי עֲמּוֹן: בְּשָׁלוֹם בִּרְפּוּיָה.